

Sebehodnocení a vrstevnické hodnocení (2 hvězdičky a přání) na 2. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Ing. Renata Klimešová

Název školy, na níž autor působí: ZŠ Zdice

II. Kontext:

Cílová skupina: 2. stupeň ZŠ, 9. ročník

Předmět, v němž byla technika realizována: zeměpis

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Sebehodnocení a vrstevnické hodnocení audionahrávky žáků na základě kritérií stanovených učitelem – z metod formativního hodnocení byla využita technika Dvě hvězdičky a přání.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Než se žáci pustili do práce, dozvěděli se, co všechno má jejich práce obsahovat, a hodnotící kritéria (viz příloha 2 a 3). Po odevzdání prací následovalo sebehodnocení v online hodině a poté vrstevnické hodnocení ve skupinách technikou Dvě hvězdičky a přání. Při tomto hodnocení měli před sebou daná kritéria v odkazované příloze.

Na úplném začátku tématu Světové konflikty jsem žákům dala tabulky s otázkami a odpověďmi ANO/NE. Stejně tabulky dostali i po odevzdání prací a probrání tématu. To mi mělo ukázat, zda došlo k prohloubení vědomostí (viz příloha 6).

Poté jsme si povídali o kritériích k dané práci. Po odevzdání prací si žáci na začátku hodiny nakreslili do sešitu dvě hvězdičky a otazník (přání). Snažila jsem se jim vysvětlit, že po nich chci zhodnocení jejich práce, a objasnit, jakým způsobem toto hodnocení proběhne. Potom k hvězdičkám zapsali dva kladné komentáře ke své práci (co se jim dařilo, v čem je jejich práce dobrá) a k otazníku cokoli, co jim nešlo, co by si přáli příště udělat jinak (konkrétní ukázky práce žáků viz v příloze 1).

Jak je z ukázek v přílohách zřejmé, žáci v nich vyjadřují, že se jim kritéria plnit dařilo, viz např. v příloze 1 komentář u první ukázky: „Nahrání hlasovky bylo srozumitelné.“, v níž žák reflektuje naplnění kritéria z přílohy 2: „Plynulý projev, slušný, srozumitelný, bez parazitních slovíček.“

V ukázce je jedna práce (viz příloha 3), ve které žák nepochopil, že má nakreslit dvě hvězdičky, tak napsal k bodům dvě kladná hodnocení své práce a dvě přání, co mu nešlo a co by udělal jinak.

Dále byli žáci rozděleni do čtyřčlenných týmů, dostali k dispozici materiály od jiných spolužáků ve třídě k prostudování (odkaz na aplikaci Padlet s vloženými obrázky či prezentací a audionahrávkou) a odkaz na skupinový meet, kde probíhalo hodnocení (viz příloha 2). Dle kritérií bodově ohodnotili odevzdané práce 4 vybraných spolužáků. Na konci hodiny jsem ještě žáky požádala, zda by mohli ústně někoho ocenit, popřípadě udělit nějaké rady (viz příloha 4).

Následně jsem všechny materiály prostudovala a porovнала sebehodnocení žáka a vrstevnické hodnocení, na kterém se shodla skupina žáků (viz příloha 5). V některých případech je patrná shoda sebehodnocení i vrstevnického hodnocení, např. řádek 2 v tabulce v příloze 5, kde si žák chválí svou práci a to, že se mu daří animovat a chtěl by to umět lépe. V souladu se sebehodnocením žáka je i hodnocení od spolužáků, kde stejnou dovednost ocenili také oni.

Nebo řádek 8 v téže příloze, kde si žákyně uvědomuje svou slabší stránku v mluveném projevu (mluvit nahlas), na čemž se shodují i spolužáci (dost tiše namluvené).

Na úplný závěr tohoto tématu jsem opět zařadila tabulku s odpověďmi ANO/NE, kde byly výroky týkající se daných světových konfliktů. Žáci měli opravit své původní odpovědi, pokud zjistili nové informace, které se neshodovaly s jejich původními odpověďmi. Viz příloha 7.

Reflexe učitele

V rámci této aktivity jsem narazila na problém, že ne všichni žáci jsou schopni splnit úkol na 100 %. Hodně také záleželo na jejich technických schopnostech. Přestože dostali přesně daná kritéria, která jsem s nimi ještě ústně a podrobně probrala, někteří nebyli schopni daná kritéria splnit. Odevzdali práci bez audionahrávky, s nahrávkou, kterou nebylo možné spustit, nebo neuměli vložit nahrávku do virtuální nástěnky Padlet.

Práce byla také dosti zdoluhavá, jeden týden zadání, výběr konkrétního konfliktu a seznámení se s prostředím Padlet. Další týden práce na dané téma, sběr informací, výběr vhodných obrázků, tvorba prezentace, smysluplná nahrávka. A až třetí týden vzájemné hodnocení. Poté ještě následovala poslední hodina k tomuto tématu, během které jsme probrali, jak se jim pracovalo. Časová dotace zeměpisu v deváté třídě je pouze jedna hodina týdně.

Při porovnávání hodnocení provedených žáky jsem si všimla některých nesrovnalostí také s mým hodnocením. I v devátém ročníku totiž dochází k úmyslnému snižování bodů z důvodu sympatií či nesympatií. Znovu jsem tedy žákům připomněla, že hodnocení by mělo probíhat především na základě splnění požadavků, a bodové hodnocení jsme upravili.

Z některých sebehodnocení žáků jsem měla opravdu radost. Psali, že je práce bavila a téma pro ně bylo zajímavé.

Při zadání práce ve skupinách a hodnocení spolužáky jsem se ocitla před problémem, že alespoň jeden žák ze třídy nechce, aby ho hodnotili spolužáci. Vyřešila jsem to pracovním listem, který jsem měla nachystaný pro žáky, kteří práci vůbec nesplnili, a zpětnou vazbu jsem napsala sama.

Reflexe žáků

Na úplný závěr jsem s žáky diskutovala, jak se jim pracovalo. Většinou se shodli na tom, že jasná kritéria jim pomohla ujasnit si, jak postupovat při zpracování práce. Těžší pro ně bylo vymyslet kladné komentáře ke své práci. Pokud se jednalo o vrstevnické hodnocení, pracovali ve skupinách po čtyřech a tam se dohodli na kladech i záporech prací. Dokonce se stalo, že jeden z žáků, který z nějakého důvodu na audionahrávku zapomněl, měl zájem si práci opravit a doplnit.

Doporučení při využití v praxi:

Pokud bych toto hodnocení používala i nadále, dala bych si za úkol znovu žákům vysvětlit, že mají hodnotit práci a výsledný produkt (tj. používat popisný jazyk), a ne dotyčnou osobu (tj. posuzující jazyk).

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení

Příloha 1: Ukázka sebehodnocení 2 hvězdičky a přání

Příloha 2: Práce ve skupině – kritéria + dokument pro vrstevnické hodnocení prázdný

Příloha 3: Ukázka vrstevnického hodnocení

Příloha 4: 2 hvězdičky a přání – online hodina (video)

Příloha 5: Porovnání sebehodnocení a vrstevnického hodnocení stejného produktu

Příloha 6: Pracovní list, ohniska konfliktů

Příloha 7: Ukázka vyplněného pracovního listu, ohniska konfliktů

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.

